

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5789/2021
08.12.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Весне Станковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., Република Хрватска, чији је пуномоћник Верољуб Ђукић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1639/21 од 30.06.2021. године, у седници одржаној 08.12.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1639/21 од 30.06.2021. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1639/21 од 30.06.2021. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 18810/18 од 15.07.2020. године, којом је одбијен тужбени захтев да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати за претрпљене физичке болове износ од 3.480.000,00 динара и за претрпљене душевне болове због повреде слободe и права личности услед неоснованог лишења слободe износ од 3.000.000,00 динара, све са законском затезном каматом од дана пресуђења па до коначне исплате, а тужилац је обавезан да туженој на име трошкова парничног поступка исплати 30.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију у којој је навео да пресуду другостепеног суда побија из свих законских разлога прописаних чланом 407. ЗПП, а нарочито због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде нема битне повреде из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се конкретизовано не указује на друге повреде поступка из члана 407. став 1. ЗПП.

Из разлога побијане пресуде произилази да је тужилац у овој парници, покренутој тужбом од 03.12.2018. године, поставио тужбени захтев према туженој Републици Србији за накнаду нематеријалне штете због претрпљених физичких и душевних болова услед повреда слободe и права личности услед неоснованог лишења слободe, у периоду од 19.11.1991. године када је при предаји Митнице (део Вуковара) као хрватски војник лишен слободe од стране припадника ЈНА и пребачен у затвор у Сремској Митровици где је боравио до пуштања на слободу 22.05.1992. године. Правни основ за овакав тужбени захтев засновао је на чињеници да је тужена Република Србија правни следбеник Савезне Републике Југославије и да одговара за сву штету проузроковану од исте, па и штету насталу противправним лишењем слободe и задржавањем цивила, односно заробљеника изложених тешкој тортури и мучењу, што представља ратни злочин чије гоњење не застарева.

Побијаном пресудом је правноснажно одбијен тужбени захтев са оценом да је основан приговор застарелости потраживања тужиоца у овој парници, истакнут од стране тужене, због чега је тужбени захтев одбијен. Закључак нижестепених судова је да су у конкретном случају истекли рокови из члана 376. Закона о облигационим односима, у којима се од одговорног лица може захтевати накнада штете, а да се рокови застарелости предвиђени чланом 377. истог закона, у погледу штете проузроковане кривичним делом, не могу применити, јер тужилац није доставио доказе да је евентуална штета настала извршењем кривичног дела.

Разлози ревизије којима се указује на погрешну примену материјалног права нису основани.

Законом о облигационим односима прописано је да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од када је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило, а у сваком случају ово потраживање застарева за пет година од кад је штета настала (члан 376. ст. 1. и 2.); кад је штета проузрокована кривичним делом, а за кривично гоњење је предвиђен дужи рок застарелости, захтев за накнаду штете према одговорном лицу застарева кад истакне време одређено за застарелост кривичног гоњења (члан 377. став 1.).

Полазећи од садржине наведених законских одредби у контексту утврђеног чињеничног стања, Врховни касациони суд налази да је правилан закључак нижестепених судова да је потраживање тужиоца из постављеног тужбеног захтева, застарело. Осим чињеница везаних за његов боравак у затвору у Сремској Митровици, на које околности је и предлагао извођење одређених доказа, тужилац до правноснажног окончања овог поступка није предлагао, нити пружио доказе својих навода да је претрпео штету која је последица извршења кривичног дела и то ратног злочина, у односу на које кривично гоњење и извршење казне, не застарева.

Оцењујући наводе ревизије, Врховни касациони суд је сагласан са ставом ревидента да примена привилегованог рока застарелости из члана 377. ЗОО није ограничена само на случај када је правноснажном пресудом утврђено постојање кривичног дела и окривљени оглашен кривим за кривично дело. Наиме, ако су постојале процесне сметње због којих је било апсолутно немогуће да се против учиниоца кривичног дела поступак покрене и оконча, па и у случају зато што је

учинилац штете умро, парнични суд је у таквом случају овлашћен да утврди као претходно питање да ли је штета проузрокована таквом радњом која у себи садржи елементе кривичног дела, јер кривично дело може да постоји и када је кривични поступак изостао. При том деловање парничног суда није усмерено на утврђивање кривичне одговорности (која се може утврдити само у кривичном поступку), већ да би евентуално применио посебна правила о застарелости захтева за накнаду штете из члана 377. ЗОО. Међутим, у конкретном случају наведене чињенице нису утврђене, јер тужилац на коме је терет доказивања (члан 231. ЗПП), у спроводеном поступку није предлагао ниједан доказ на те околности. То чини тек у ревизији наводима да је против одређеног лица вођен кривични поступак због учешћа у злочинима против човечности, као и кршења закона и обичаја ратовања, због противправног затварања и притварања у нехуманим условима, између осталих и у КПЗ у Сремској Митровици, који поступак је обустављен, због смрти оптуженог лица. У овој фази поступка ти наводи не могу утицати на законитост побијане пресуде, не само због правила из члана 308. ЗПП која прописује обавезу странке да најкасније на припремном рочишту, односно на првом рочишту за главну расправу ако припремно рочиште није обавезно, изнесе све чињенице потребне за образложење својих предлога и да предложи доказе којима се потврђују изнете чињенице, већ и због правила из члана 407. став 2. истог закона које прописује да се ревизија не може изјавити због погрешног или непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Оцењујући да се ни осталим наводима ревизије не доводи у сумњу законитост побијане пресуде, Врховни касациони суд је применом члана 414. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Марина Милановић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**